Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 126 Joi 11 Mai 1939
14 Pagini P

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

10 Mai 1939

Ziua de 10 Mai, care reamintește câteva date însemnate din istoria contimporană a României — intrarea solemnă în Capitală a domnitorului Carol, întemeetorul dinastiei devenită națională, proclamarea independenței și a regatului — are semnificația unei renașteri naționale și a unei înălțări a poporului român prin sforțările și sacrificiile ce le-a făcut de a-și îndeplini idealurile sale. Aceste idealuri au fost, mai întâi câștigarea independenței și apoi înfăptuirea unității naționale. Al doilea ideal nu s'ar fi putut îndeplini, fără independența definitivă a României, proclamată în anul 1878, după victoria din Balcani și căreia i-a urmat actul ridicării la rangul de regat al țării liberate.

Cu toate că între anii 1856 și 1877 România a fost sub suzeranitatea nominală a imperiului otoman, totuși, domnitorul Carol și toți sfetnicii săi, împreună cu conducătorii politici din acea epocă, au considerat înlăturarea acelei dependențe pur formale drept un imperativ categoric național, impus de drepturile și aspirațiile legitime ale poporului român; precum și de prestigiul Celui chemat să întemeeze o dinastie cu adânci rădăcini în țară.

Libertățile și drepturile unui popor nu se proclamă, ci se câștigă prin lupte și jertfe. Generațiile trecute au înțeles ce le impune datoria lor.

De aceea, prin sângele vărsat pe câmpiile Bulgariei; prin jertfele și faptele glorioase ale ostașilor noștri, în războiul din 1877, am putut câștiga independența, suveranitatea deplină și dreptul de a dispune liber de soarta noastră.

Să nu uităm că tot atunci s'a vorbit de liberarea fraților noștri de peste Carpați.

In studiile sale istorice, publicate acum câțiva ani în Revue des Deux Mondes, d. Maurice Paleologue, fostul ambasador al Franței la Petrograd, ocupându-se de războiul întreprins în 1877 de ruși și de români, în Balcani, reamintește un fapt interesant: intervenția salvatoare a armatei române peste Dunăre, care a deșteptat mari și firești speranțe românilor din Transilvania, a îngrijorat pe unguri. De teama consecințelor victoriei armatelor ruso-române din Balcani și față de starea de spirit ce se manifestase în Transilvania, Ungaria luase întinse măsuri de apărare de-alungul frontierei Carpaților, întărind trecătorile principale, spre a se opune unei acțiuni militare a României, pe care o considera cu putință de executat după laurii câștigați de armata sa, la Grivița, Plevna și Smârdan.

România aceea tânără, care abia își recâștigase independența, avea însă nevoe — înainte de a putea întreprinde marea acțiune în vederea înfăptuirii idealului său național, — de o perioadă de pace, de muncă constructivă și de noui sforțări spre a se reface și întări în toate direcțiile.

Regele Carol I a înțeles că misiunea sa principală este să așeze regatul României pe temelii solide și să-i asigure mijloace și posibilități de dezvoltare prin reforme bine chibzuite în ordinea socială, economică și culturală; prin punerea în valoare a unei părți din bogățiile sale; ca și prin organizarea forțelor sale armate, spre a-și putea, oricând, apăra independența și drepturile sale.

Numai după ce s'a săvârșit această operă, în epoca de renaștere și de modernizare a statului român, noi am putut, în timpul războiului mondial, când s'a pus spre rezolvare marea problemă a naționalităților, să îndeplinim, cu același spirit de sacrificii și cu credința neclintită în triumful cauzei noastre drepte, și idealul național al unirii românilor.

Astăzi, când sărbătorim ziua istorică a independenței și regalității, trecem iarăși prin vremuri de grea cumpănă.

Aceste vremuri ne impun să fim, ca și în trecut, uniți sufletește, însuflețiți de aceeași credință, întăriți de aceeași voință neinduplecată de a ne apăra — sub conducerea fermă a M. S. Regelui Carol II, urmașul celor doi mari regi, Carol I și Ferdinand I, — independența și patrimoniul nostru național, oricând și împotriva oricui ar îndrăzni să le aducă o atingere.

M. S. REGELE CAROL II — Foto: GH. IONESCU

10 MAI

Fluturări de flamuri mândre strălucesc în adiere,
Glasuri noui de primăvară, cântec tânăr străjeresc,
Svon de goarne și fanfare, tunuri, tankuri, mitraliere,
Își înalță rapsodia sub cer falnic, românesc...

Zece Mai!... Infiorare de avânt și visuri nalte,
Sfărâmare de cătușe, cântec sfânt de înălțare!...
Nu-i simțire să nu bată, nu e gând să nu tresalte
In măreața zi, pe'ntinsul strămoșeștilor hotare...

Din adâncurile vremii stăruie biruitoare
Mândra oaste nesfârșită, lung șirag de umbre sfinte,
Infrățind trecutul falnic cu nădejdea viitoare
Și 'nflorind o viață nouă pe străbunele morminte...

Țară mândră, iată-ți forța viitoare și ne 'nfrântă,
Iată-ți fiii: noui armate spre izbândă îndrumate....
Trec ostașii României și-un glas nou spre cer avântă,
Sub slăvitul nimb de raze, cântecul de libertate!

MIRCEA DEM. RĂDULESCU

Regele Carol I-iu
și limba noastră

Unul din scriitorii noștri cei mai de seamă e, fără îndoială, Regele Carol I-iu.

Cuvântările și scrisorile Lui au fost adunate în trei mari volume. De începi să citești, la orice pagină, te farmecă, simțirea, înălțimea gândului, dragostea Lui de țară, de muncă și de împlinirea datoriei, frumusețea limbii.

De cum a pus piciorul pe pământul țării, Regele Carol I-iu a căutat să se apropie de popor, să-i afle obiceiurile și nevoile, să-i cunoască trecutul, să pătrundă în tainele cele mai ascunse ale limbii. Cu cât a învățat-o, cu atât a iubit-o. „Iubirea mea pentru frumoasa noastră limbă, crește din an în an, spune El, la Academie, în 1897. Cu atât mai mare este dar nerăbdarea mea ca bogatul tezaur de cuvinte să fie alcătuit cât mai curând".

Această iubire a prins-o citind literatura bisericească, pe cronicari, poesia populară. O spune singur. Iată:

„Poesia populară e, de veacuri, adânc sădită în inima Românului, și orice popor s'ar putea făli cu cugetările — unele mărețe, altele drăgălașe și atrăgătoare — **adunate în această comoară bogată a limbii noastre.** Simțimintele înalte, spiritul războinic, durerea și nădejdea, tânguirea și mângâierea, cari răsuflă în acest frunziș poetic, sunt tocmai oglinda unui trecut plin de bărbăție, de încercare și de necazuri, **un învățământ puternic pentru generațiile prezente și viitoare...** Poveștile și legendele, cântecele și doinele, rămase, de veacuri, ascunse în văile sălbatice ale Carpaților, sau rătăcind prin câmpiile roditoare ale Dunării, **trebue să răsune adeseori în Academie, spre a însufleți lucrările sale. Ele trebue să strălucească deapururea ca o podoabă a neamului românesc...**".

O pagină de antologie. Să dăm încă una, dintr'o sută. La Iași, în 1904, vorbind la seminarul „Veniamin Costache" Regele Carol I-iu, face portretul lui Ștefan cel Mare:

„Ștefan Vodă și-a croit în istoria universală, ca și în inima neamului său, un loc așa de mare, încât patru veacuri au putut trece, fără a-l micșora. Prin faptele sale războinice, prin înalta sa înțelepciune politică și prin o adevărată evlavie, acest falnic Voevod, mare printre cei mai mari, ne înfățișează o viață cârmuită și însuflețită de două credințe adânci, nedespărțite, izvoare de putere și de izbândă: **credința în Dumnezeu și credința în popor...**

„Ștefan Vodă este nu numai fala neamului românesc, dar și un erou al creștinătății, căci a luptat în el, împreună cu virtuțile firii românești, și măreț avânt al cruciaților, punând singur o stavilă valului năvălitor al Islamului...

„Intâiul Rege al României Unite și de sine stătătoare, îndeplinește astăzi o sfântă datorie, către marele Voevod Ștefan, aducându-i prinosul recunoștinței și veneraționii sale nemărginite. Facă Cerul ca iubirea sa de țară și de neam să ne însuflețească pe toți în toate actele noastre și ca virtuțile lui să strălucească deapururea în ochii urmașilor Mei, ca o sfântă pildă de urmat...".

Simt o mare mulțumire să dau la iveală, fie și numai aceste puține, dar frumoase cuvinte, ale Regelui Carol I-iu, rămase în paginile unor cărți, care se deschid tot mai rar. Nimeni nu mai pomenește de ele. Nici profesorii de română nu le cunosc. Altfel, ar trebui să le găsim, ca pilde de stil, de limbă și de simțire, în manualele de școală, în nenorocitele noastre manuale de școală, unde nepregătirea și lipsa de conștiință a vârît bucăți uscate, din care unele terfelesc pe oamenii mari ai țării, altele credința, și mai toate limba neamului.

„Fiecare apucă în viață pe drumuri deosebite, zice Pindar. Dar toți trebue să meargă drept și să lupte potrivit puterii lor. In acțiune birue curagiul, la sfat înțelepciunea, când firea ne-a făcut destoinici să prevedem viitorul".

Regele Carol I-iu a mers pe drumul drept și a întrunit aceste două mari însușiri. Viteaz în război și înțelept în cârmuirea țării, și-a împletit numele de atâtea fapte mari.

Și va rămânea totdeauna vie stăruința Lui pentru păstrarea și curățirea limbii românești.

T. PISANI

PACTUL POLITIC MILITAR
DINTRE GERMANIA ŞI ITALIA

Un scurt comunicat oficial a adus la cunoștința lumii rezultatul întrevederilor pe care Contele Ciano le-a avut, în zilele de 6 și 7 Mai, cu d. von Ribbentrop, la Milano. Textul publicat după convorbirile celor doi miniștri de externe arată că „s'a constatat din nou perfecta identitate de vederi a celor două guverne și s'a hotărît să se fixeze definitiv, și din punct de vedere formal, într'un pact politic și militar, raporturile ambelor Puteri ale axei".

La Milano a fost făcut pe vremuri actul de botez al axei Roma—Berlin. Rostind, în fața domului, faimosul discurs din 1 Noembrie 1936, Ducele caracteriza apropierea italo-germană, realizată la 18 Octombrie 1936 prin protocoalele semnate de d. Hitler și Contele Ciano, la Berchtesgaden, ca o axă, care unește popoarele doritoare de pace și nu ca o diafragmă, care le poate separa. Astăzi, tot marele oraș lombard este leagănul noii alianțe politice și militare a Germaniei cu Italia.

Sfârșitul anului 1936 a fost o dată hotăritoare în istoria diplomatică a Europei.

In Octombrie și Noembrie 1936, devenită putere imperială, Italia și-a făcut definitiv alegerea între acțiunea continentală și cea mediterană. Prin această alegere au dispărut cele mai multe dintre obstacolele care se împotriviau unei colaborări italo-germane și s'au spulberat o mare parte din ceia ce d. Mussolini numia, în discursul dela Milano, „ilusiunile, locurile comune și minciunile convenționale ale politicii internaționale".

Limitarea armamentelor, siguranța colectivă, principiile Societății Națiunilor s'au prăbușit treptat în fața politicii calificate, la acea epocă drept realiste și care pentru menținerea păcii recurgea la idei și metode cu totul deosebite: erarhia Statelor, localizarea conflictelor, organizarea siguranței prin mijloace proprii — adică înarmare națională intensivă —, reglementarea raporturilor între State prin pacte bilaterale. O atitudine energică și solidară contra comunismului internațional, concretizată prin pactul anticomintern, dintre Germania și Japonia, din 25 Noembrie 1936, la care Italia a aderat și ea la 6 Noembrie 1937, a slujit drept platformă acțiunii diplomatice a axei Roma—Berlin. Ea a constituit motivarea de căpetenie a intervenției italo-germane în Spania, după cum pactul de asistență

(Continuare in pag. 2-a)

Cutremur inregistrat in Japonia

Roma, 8 (Rador). — *Observatorul sismic din Sienna a inregistrat între orele 2,52 minute și 44 secunde și orele 4,30 un puternic cutremur de pământ.*

Epicentrul cutremurului pare să fie la o distanță de 3100 kilometri.

Cutremurul a fost înregistrat și de stațiunea sismică dela Florența.

IN INSULELE AZORE

Londra, 8 (Rador). — *Corespondentul agenției „Reuter" în insulele Azore anunță că un puternic cutremur a fost simțit Duminică noaptea la ora 1,50 în insula Sao Miguel.*

Cutremurul a durat 25 secunde.

LA BELGRAD

Belgrad, 8 (Rador). — *Azi dimineață la ora 2 și 53 minute, observatorul din Belgrad a înregistrat un violent cutremur de pământ al cărui epicentru pare a fi la 3700 km. de Belgrad.*

Spania s'a retras
din Societatea Națiunilor

Burgos, 8 (Rador). — **Se anunță oficial că generalul Jordana, ministrul afacerilor străine, a trimis secretarului general al Societății Națiunilor următoarea telegramă:**

„In numele guvernului spaniol, am onoarea a vă comunica prin prezenta telegramă retragerea Spaniei din Societatea Națiunilor, în conformitate cu paragraful 3 din articolul 1 al pactului".

Scrisori din Berlin

de OTTO VON HEYDEBRECK

Berlin, 7 Mai

Comparații între timpurile de azi și epocile istorice, în special cercetarea de trăsături comune sau similare în acțiunile celor ce au condus pe vremuri și celor ce conduc azi, istoria popoarelor lor, nu sunt agreate în Germania.

A provocat replici tari faptul că în Franța și alte state, persoana lui Napoleon Bonaparte și politica lui au fost folosite spre a se face comparații cu politica de azi a Germaniei.

Cu totul altceva pare să fie însă, dacă din istorie se pot trage învățăminte cu o valabilitate generală. In această privință este semnificativ faptul că presa germană s'a ocupat de curând cu ideile cari animează, de câtva timp, discuțiile din unele cercuri ale Berlinului asupra situației actuale. Acest fapt este atât de semnificativ, încât merită a fi examinat, fiindcă nu indică numai cât de serios este judecată, în cercurile germane, încordarea anglo-germană, ci fiindcă se poate ajunge și la concluzii în ceeace privește politica Germaniei față de Marea Britanie.

Astfel, din istoria lui Napoleon Bonaparte se trage învățământul că acesta a respectat totdeauna, în acțiunile sale militare, principiul că un comandant militar nu trebue niciodată să se lase împins în defensivă, ci trebue să treacă la atac chiar și atunci când se află în apărare. Această teză este declarată ca pe deplin aplicabilă și în arta de conducere a statului. Spre a se dovedi exactitatea acestei teze, se subliniază politica împăratului Napoleon față de Anglia, unde nu a ținut seama de maxima folosită de el însuș în chestiunile strategice, ci a lăsat Angliei posibilitatea de a trece la acțiune prin decretarea blocadei continentale, care, din punct de vedere politic, nu a fost, din cauza caracterului ei de boicot, decât un mijloc de luptă defensiv. Se spune că această greșeală, singură în politica lui Napoleon Bonaparte, a fost suficientă spre a produce prăbușirea lui.

Cine, însă, vrea să evite de a fi împins, strategic și politic, de Anglia într'o situație de apărare permanentă, astfel cum i s'a întâmplat lui Napoleon, acela trebue — după părerile germane de azi — să se păzească de un singur lucru: de a fi forțat de Anglia la o ofensivă militară. Se pare că politica externă germană își orientează, din ce în ce mai mult, strategia ei politică după acest principiu. Se subliniază însă, tot atât de mult, și o altă teză și anume: a-și asigura posibilitatea unei ofensive politice ar fi singurul mijloc spre a evita necesitatea unei acțiuni militare.

Ar fi, fără îndoială, interesant de a cerceta motivele pentru care a fost aleasă ca sursă de noțiuni politice decisive, tocmai epoca aceea de 25 de ani, care a domnit acum ceva mai mult de un secol în Europa. Dar, lăsând aceasta la o parte, faptul că în toate cercurile germane — bine informate în ceeace privește politica externă germană — se repetă într'una asigurarea că Reichul nu se va lăsa provocat la un război, apare într'o altă lumină pe baza tezelor de mai sus.

(Continuare in pag. 2-a)

Chestiunea alianței
anglo-franco-rusă

Răspunsul britanic la propunerile sovietice a fost remis la Moscova

Moscova, 8 (Rador). — D. Seeds, ambasadorul Marei Britanii la Moscova, a făcut Luni o vizită la comisariatul pentru afacerile străine, unde a avut o întrevedere de 40 de minute cu d. Molotov, comisarul sovietic pentru afacerile străine.

In cercurile bine informate se crede că d. Seeds a remis d-lui Molotov răspunsul britanic la propunerile sovietice.

Proclamarea regatului în ziua de 10 Mai 1881 — C. SATMARY

Explozie intr'un loc minat de la frontiera Elveției

Morți și răniți

Berna, 8 (Rador). — **O explozie s'a produs Duminică, în apropiere de Gandria, la doi km. și jumătate depărtare de frontiera italiană, pe porțiunea minată a șoselei.**

Sunt doi morți și trei răniți, dintre care doi în stare gravă.

Ziarele anunță că victimele au fost aruncate la câțiva metri depărtare de puterea exploziei. Nu se știe deocamdată dacă a explodat o singură mină sau un intreg câmp de mine.

Autoritățile militare cantonale atribue explozia unor „influențe atmosferice".